

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1959

Vyhlásené: 29.12.1959 Časová verzia predpisu účinná od: 10.03.1992 do: 12.05.1992

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

76

ZÁKON

z 18. decembra 1959

o niektorých služobných pomeroch vojakov

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

§ 1

Zákon upravuje niektoré právne pomery občanov Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky konajúcich službu v ozbrojených silách Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky od začiatku výkonu a po celú dobu trvania aj po ukončení ich vojenskej činnnej služby.

Diel I

Vojenská prísaha

§ 2

(1) Vojenská prísaha je slávnostným záväzkom pre plnenie povinností pri obrane štátu vyplývajúcich pre vojakov najmä z ústavy, zákonov, vojenských poriadkov a rozkazov.

(2) Vojaci sú povinní zložiť prísahu:

„Ja, vojak ozbrojených síl, vedomý si svojich občianskych a vlasteneckých povinností, slávnostne vyhlasujem, že budem verný Československej socialistickej republike.

Budem vojakom statočným a disciplinovaným a budem plniť ustanovenia vojenských poriadkov. Svedomite sa budem učiť ovládať vojenskú techniku a zbrane a pripravovať sa na obranu slobody a nezávislosti Československej socialistickej republiky.

Pre obranu vlasti som pripravený nasadiť aj svoj život.

Tak prisahám!“.

Diel II

Vojenské hodnosti

§ 3

(1) Vojenská hodnosť (ďalej len „hodnosť“) je výrazom morálnych kvalít, vojenských znalostí, skúseností a schopností veliť vojskám alebo vykonávať funkcie v štáboch a zariadeniach ozbrojených síl.

(2) Hodnosti sa udeľujú vojakom s prihliadnutím k ich morálnym a odborným kvalitám, výsledkom služobnej činnosti, zásluhám, funkčnému zaradeniu a dĺžke vojenskej služby.

§ 4

Ustanovujú sa tieto hodnosti:

- a) mužstva: vojak a slobodník,
- b) poddôstojníkov: desiatnik, čatár, rotný,
- c) práporčikov: rotmajster, nadrotmajster, podpráporčík, práporčík, nadpráporčík,
- d) dôstojníkov: podporučík, poručík, nadporučík, kapitán, major, podplukovník, plukovník,
- e) generálov: generálmajor, generálporučík, generálpukovník, armádny generál.

§ 5**Vymenúvanie a povyšovanie do hodnosti**

(1) Vojakom v činnej službe a v zálohe, ktorí neboli vymenovaní alebo povýšení do vyšších hodností, prislúcha hodnosť vojaka.

(2) Do vyšších hodností možno vymenovať alebo povýšiť len vojakov s potrebnými duševnými schopnosťami a telesnou zdatnosťou, ktorí spĺňajú odborné požiadavky ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými Federálnym ministerstvom obrany a Federálnym ministerstvom vnútra.

(3) Do hodností generálov vymenúva a povyšuje na návrh vlády Československej socialistickej republiky prezident Československej socialistickej republiky. Do hodností dôstojníkov, práporčikov a poddôstojníkov vymenúva a povyšuje minister národnej obrany a minister vnútra Československej socialistickej republiky alebo orgány nimi na to splnomocnené.

§ 6**Odňatie vyššej hodnosti**

(1) Vyššia hodnosť

- a) sa odníma vojakovi za obzvlášť závažné porušenie povinností a konanie smerujúce proti ústavnému zriadeniu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a jej ozbrojeným silám,
- b) sa môže odňať vojakovi, ktorý sa dopustil závažného konania, ktoré je v rozpore s ustanovením vojenskej prísahy, morálnymi a odbornými požiadavkami kladenými na príslušníka ozbrojených síl.

(2) Vojakom, ktorým sa vyššia hodnosť odňala, prislúcha hodnosť vojaka.

(3) Odňatie hodnosti navrhujú komisie zriadené ministrom národnej obrany a ministrom vnútra.

(4) Generálom odníma hodnosť prezident Československej socialistickej republiky na návrh vlády Československej socialistickej republiky. Ostatným vojakom odnímajú hodnosť minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky, práporčíkom a poddôstojníkom aj orgány nimi na to splnomocnené.

(5) Ustanovenia trestného zákona o strate vojenskej hodnosti zostávajú nedotknuté.

§ 7**Udeľovanie hodnosti**

(1) Vojakom možno udeliť vyššiu hodnosť, než ktorú skutočne majú, na dobu, po ktorú to vyžaduje funkcia alebo služobná úloha, ktorými boli poverení.

(2) Udeľením hodnosti sa nemení branný pomer.

(3) Vojakom, ktorým sa hodnosť udelila, prislúchajú práva a povinnosti spojené s touto hodnosťou; udelenie hodnosti ale nezakladá nárok na úpravu služobných príjmov alebo dávok nemocenskej starostlivosti a dôchodkového zaopatrenia.

(4) Hodnosť udeľujú orgány, ktoré sú oprávnené do nej vymenúvať.

§ 8

Podrobnosti k ustanoveniam tohto dielu zákona určí minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky.

Diel III Vojenská rovnošata

§ 9

(1) Vojaci v činnej službe sú povinní nosiť vojenskú rovnošatu, odznaky, ako aj iný predpísaný výstroj, pokiaľ minister obrany Československej socialistickej republiky alebo minister vnútra Československej socialistickej republiky neustanovuje inak.

(2) Vojaci z povolania môžu nosiť mimo času zamestnania občiansky odev.

(3) Predpisy o vojenskej rovnošate, odznakoch a inom výstroji vydajú minister obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky, ktorí ustanovia aj zásady na nosenie vojenskej rovnošaty vojakmi mimo činnej služby a určia pritom ich práva a povinnosti.

Diel IV Ustanovenie vojakov do funkcií

§ 10

(1) Vojaci sú vyberaní a ustanovovaní do funkcií v súlade s potrebami ozbrojených síl podľa morálnych a odborných kvalít, veliteľských a organizačných schopností a so zreteľom na osobné vlastnosti spravidla po získaní zodpovedajúceho vzdelania a praxe.

(2) Vojakov ustanovujú do funkcií a odvolávajú z nich minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky alebo orgány nimi na to splnomocnené. Toto ustanovenie sa netýka funkcií, do ktorých ustanovuje prezident Československej socialistickej republiky alebo do ktorých sa ustanovuje podľa osobitných predpisov.

(3) Vojaci môžu byť v prípadoch, ktoré nestrpia odklad, zbavení výkonu funkcie nadriadenými najmenej o dva stupne vyššími.

(4) Podrobnosti určí minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky.

Diel V

Čas zamestnania a dovolenka

§ 11

Čas zamestnania

(1) Nevyhnutnou podmienkou úspešnej obrany vlasti je stála bojová pohotovosť ozbrojených síl. Zabezpečovanie stálej bojovej pohotovosti nedovoľuje, aby sa na vojakov v činnej službe vzťahovali všeobecné predpisy o úprave pracovných podmienok zamestnancov; najmä sa na nich nevzťahujú predpisy o práci nadčasovej, práci nočnej a o práci v dňoch pracovného pokoja.

(2) Rozdelenie a dĺžka času zamestnania sa určuje služobnými predpismi a rozkazmi podľa konkrétnych služobných úloh.

(3) Nadriadení sú povinní umožniť svojim podriadeným politický, odborný a kultúrny rast, plnenie ostatných občianskych povinností a odpočinok úmerný dĺžke času zamestnania a obťažnosti výkonu služby.

§ 12

Dovolenka

(1) Vojaci v základnej službe majú nárok na riadnu dovolenku vo výmere 21 dní za každých 9 mesiacov základnej služby; po každých troch mesiacoch si však môžu vyčerpať jej pomernú časť.

(2) Vojaci z povolania a vojaci v ďalšej službe majú nárok na riadnu dovolenku vo výmere 37 dní v jednom kalendárnom roku. Ak nemožno z mimoriadnych dôvodov udeliť riadnu dovolenku v priebehu kalendárneho roku, poskytne sa najneskôr do konca nasledujúceho kalendárneho roku.

(3) Zo závažných dôvodov možno udeliť vojakom dovolenku bez nároku na peňažné náležitosti alebo krátku (osobitnú) dovolenku za podmienok a v rozsahu určenom ministrom národnej obrany Československej socialistickej republiky a ministrom vnútra Československej socialistickej republiky.

(4) Podrobnosti určí minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky.

Diel VI

Vojenské disciplinárne právo

§ 13

(1) Každý vojak je povinný zachovávať vojenskú disciplínu a upevňovať ju.

(2) Velitelia sú povinní vychovávať svojich podriadených na uvedomelú vojenskú disciplínu. Za tým účelom sa im zveruje právo udeľovať odmeny za disciplínu a ukladať disciplinárne tresty. Táto vojenská disciplinárna právomoc slúži na udržiavanie a upevňovanie vojenského poriadku a disciplíny.

§ 14

Rozsah vojenskej disciplinárnej právomoci

Vojenskej disciplinárnej právomoci podliehajú

- a) vojaci v činnej službe,
- b) osoby, ktoré sa povolaním do zvláštnej služby stali príslušníkmi ozbrojených síl,

- c) osoby povolané na osobné úkony pre potreby ozbrojených síl,
- d) vojaci mimo činnej služby pre disciplinárne priestupky spáchané vo vojenskej rovnošate,
- e) osoby, ktoré mali nastúpiť vojenskú činnú službu, pre nenastúpenie tejto služby, pokiaľ nejde o trestný čin,
- f) vojnoví zajatci.

§ 15

Odmeny za disciplínu

(1) Odmeny za disciplínu sa udeľujú za záslužné činy alebo za príkladné plnenie vojenských povinností.

(2) Odmeny za disciplínu sú najmä: pochvala, peňažné alebo vecné dary, udelenie čestného odznaku a mimoriadne povýšenie.

§ 16

Disciplinárny priestupok

(1) Disciplinárny priestupok je také zavinené konanie alebo opomenutie, ktoré sa prieči vojenským poriadkom a predpisom, rozkazom a nariadeniam a porušuje vojenskú disciplínu, pokiaľ nie je trestné podľa Trestného zákona.

(2) Disciplinárnym priestupkom je tiež konanie označené za priestupok v osobitných zákonoch.¹⁾

§ 17

Disciplinárne tresty

(1) Disciplinárnymi trestami sú: pokarhanie, prísne pokarhanie, nepovolenie vychádzok, zostrené nepovolenie vychádzok, väzenie, zníženie hodnosti o jeden stupeň, u poddôstojníkov a slobodníkov tiež odňatie hodnosti.

(2) Najvyššia výmera disciplinárneho trestu väzenia je 14 dní.

(3) Za disciplinárne priestupky uvedené v § 16 ods. 2 sa ukladajú tresty a ochranné opatrenia podľa osobitných zákonov.¹⁾

§ 18

Ukladanie disciplinárnych trestov

(1) Disciplinárny trest možno uložiť za disciplinárny priestupok podriadenému, ak nepostačujú na jeho nápravu a obnovenie disciplíny iné miernejšie výchovné prostriedky (dohováranie, napomenutie a pod.).

(2) Druh a výška trestu musia byť úmerné povahe priestupku a jeho následkom, miere zavinenia, okolnostiam, za ktorých bol spáchaný, skoršiemu chovaniu previnilého, predvídanému účinku trestu na previnilého a na morálny stav jednotky.

(3) Veliteľ zodpovedá za riadne vyšetrenie prípadu a za vyslúchnutie obvineného pred uložením trestu.

(4) Ukladateľ tresty a ochranné opatrenia za disciplinárne priestupky uvedené v § 16 ods. 2 môžu len veliteľia útvarov a vyšší velitelia na mieste orgánov uvedených v osobitných zákonoch.¹⁾

(5) Rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu musí mať písomnú formu a musí byť obvinenému vyhlásené včítane poučenia o jeho práve na odvolanie.

§ 20

Odvolanie

(1) Proti uloženému disciplinárnemu trestu sa možno odvolať, a to do dvoch dní od doručenia rozhodnutia; lehota sa začína dňom, ktorý nasleduje po dni doručenia rozhodnutia.

(2) Odvolanie má odkladný účinok.

(3) Odvolanie možno podať najbližšiemu nadriadenému toho, kto trest uložil. Nadriadený môže uložený trest zrušiť, zmierniť alebo ponechať v platnosti. Proti rozhodnutiu nadriadeného o odvolaní sa nemožno odvolať.

§ 21

(1) Disciplinárny priestupok sa premlčuje uplynutím jedného roku odo dňa, keď bol spáchaný.

(2) Disciplinárny trest možno zahradiť.

(3) Právoplatné rozhodnutie o uložení trestu a ochranného opatrenia podľa osobitných zákonov je vykonateľné podľa správneho poriadku²⁾ aj u osôb, ktoré prestali podliehať vojenskej disciplinárnej právomoci.

§ 21a

Amnestiu vo veciach priestupkov osôb podliehajúcich vojenskej disciplinárnej právomoci udeľuje prezident Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

§ 22

(1) Na prejednávanie disciplinárnych priestupkov uvedených v § 16 ods. 2 sa použijú ustanovenia osobitných zákonov¹⁾ s odchýlkami ustanovenými týmto zákonom.

(2) Pokuty a náhrady trov konania uložené podľa § 16 ods. 2 sú príjmom štátneho rozpočtu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

(3) Podrobnejšiu úpravu vojenského disciplinárneho práva určí disciplinárny poriadok, ktorý vydá prezident Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

Diel VII

Vojaci z povolania

§ 23

Za vojakov z povolania možno prijať len občanov Československej socialistickej republiky bezvýhradne tejto republike oddaných, s potrebnou telesnou aj duševnou zdatnosťou, ktorí spĺňajú morálne a odborné požiadavky ustanovené vykonávacími predpismi a zložia vojenskú prísahu.

§ 24

(1) Vojakmi z povolania sú praporčici, dôstojníci a generáli, ktorí vykonávajú vojenskú službu ako svoje povolanie v služobnom pomere, do ktorého boli prijatí na vlastnú žiadosť po vykonaní základnej (náhradnej) služby.

(2) Ak bol do služobného pomeru vojaka z povolania prijatý vojak, ktorý je podľa branného zákona povinný ďalšou službou, plní svoju povinnosť na ďalšiu službu v služobnom pomere vojaka z povolania.

§ 25

Služobný pomer vojaka z povolania sa uzaviera písomnou formou na dobu najmenej 10 rokov; vzniká dňom, ktorý sa dojednal dohodou medzi občanom a príslušným orgánom ozbrojených síl. Služobný pomer vojaka z povolania zaniká prepustením z tohto služobného pomeru, odňatím alebo stratou vojenskej hodnosti, prepustením z vojska alebo úmrtím.

§ 26

Prepustenie zo služobného pomeru

(1) Zo služobného pomeru vojaka z povolania sa prepustia vojaci

- a) ktorých uznala vojenská lekárska komisia za neschopných na vojenskú činnú službu zo zdravotných dôvodov,
- b) u ktorých vojenská lekárska komisia určila zníženú schopnosť na vojenskú činnú službu zo zdravotných dôvodov a pre ktorých nie je v ozbrojených silách iné vhodné zaradenie,
- c) pre ktorých nie je pri znížení počtov ozbrojených síl alebo pri ich reorganizácii iné služobné zaradenie,
- d) ktorí boli právoplatne odsúdení súdom za úmyselný trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody,
- e) ktorí majú na základe uznesenia vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky prejsť k civilným orgánom alebo organizáciám na funkcie neplánované pre vojakov z povolania,
- f) na vlastnú žiadosť po splnení prevzatého záväzku.

(2) Zo služobného pomeru vojaka z povolania možno prepustiť vojakov

- a) ktorí vo vojenskej činnnej službe dosiahli vekovú hranicu ustanovenú v brannom zákone,
- b) ktorí spĺňajú podmienky nároku na starobný dôchodok,
- c) na vlastnú žiadosť z dôvodov hodných osobitného zreteľa pred splnením záväzku,
- d) ktorí boli právoplatne odsúdení súdom pre trestný čin, ak nejde o prípad uvedený v odseku 1 písm. d),
- e) pre služobnú nespôsobilosť.

(3) Vojaci z povolania, ktorí dosiahli vekovú hranicu ustanovenú na zotrvanie vo vojenskej činnnej službe, môžu byť so svojím súhlasom ponechaní podľa potrieb ozbrojených síl v služobnom pomere nad ustanovenú vekovú hranicu na základe rozhodnutia ministra národnej obrany Československej socialistickej republiky alebo ministra vnútra Československej socialistickej republiky alebo orgánov nimi na to splnomocnených. Zo služobného pomeru sa podľa odseku 2 písm. a) prepustia vojaci, ktorí s ponechaním v ňom nad ustanovenú vekovú hranicu nesúhlasia.

(4) O prepustení vojaka z povolania podľa odseku 2 písm. d) sa môže rozhodnúť iba do dvoch mesiacov odo dňa, keď sa dôvod na prepustenie zistil, najneskoršie však do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol.

(5) Návrhy na prepustenie vojakov z povolania podľa odseku 2 písm. d) posudzujú komisie zriadené ministrom národnej obrany Československej socialistickej republiky a ministrom vnútra Československej socialistickej republiky.

(6) Vojak z povolania, ktorý má byť prepustený zo služobného pomeru, musí byť o prepustení upovedomený najmenej tri mesiace vopred, ak obojstrannou dohodou nie je určené inak.

§ 27

(1) O prijatí do služobného pomeru a o prepustení z neho rozhodujú u vojakov z povolania vo svojej pôsobnosti minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky; u práporčikov z povolania orgány splnomocnené na to príslušnými ministrami.

(2) O prepustení podľa § 26 ods. 2 písm. c) rozhodujú vo svojej pôsobnosti minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky.

§ 28

(1) Vojaci z povolania sú povinní vykonávať službu v mieste a vo funkcii podľa potrieb ozbrojených síl, plniť iniciatívne a svedomite služobné povinnosti a sústavne zvyšovať svoje politické a odborné znalosti i telesnú zdatnosť.

(2) Premiestnenie vyžadované vojakom z povolania zo závažných dôvodov možno uskutočniť, ak to dovoľuje záujem služby.

(3) Vojakom z povolania zabezpečujú orgány Federálneho ministerstva národnej obrany alebo Federálneho ministerstva vnútra byť v mieste ich služobného zaradenia. Ustanovenia zákona o hospodárení s bytmi zostávajú nedotknuté.

§ 28a

(1) Vojakom z povolania sa môže na upevnenie ich fyzickej zdatnosti, telesného a duševného zdravia poskytnúť preventívna rehabilitácia v dĺžke 14 kalendárnych dní v roku.

(2) Vojakom z povolania s oslabeným zdravotným stavom sa môže na základe lekárskeho odporúčania poskytnúť preventívna rehabilitácia formou kúpeľného liečenia alebo starostlivosti v ozdravovniach spojená s časťou riadnej dovolenky.

(3) Podmienky poskytovania a spôsob preventívnej rehabilitácie určia vo svojej pôsobnosti minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky.

§ 29

(1) Vojakom z povolania sa nedovoľuje uzavrieť vedľajší pracovný pomer ani vykonávať podnikateľskú činnosť. Iné zárobkové práce môžu vojaci z povolania vykonávať za predpokladu, že táto činnosť nebude narušovať výkon ich služobných povinností.

(2) Vojaci z povolania môžu študovať na školách mimo ozbrojených síl, ak toto štúdium nie je na prekážku plneniu ich služobných povinností.

§ 30

(1) Vojaci z povolania môžu byť pridelení k civilným orgánom a organizáciám na plnenie úloh obranného charakteru a iných špeciálnych úloh s ponechaním vo vojenskej činnnej službe.

(2) Plánovaný počet funkcií v týchto orgánoch a organizáciách schvaľuje Rada obrany štátu na základe návrhov predložených po prerokovaní s ministrom národnej obrany Československej socialistickej republiky alebo ministrom vnútra Československej socialistickej republiky.

(3) Podrobnosti o pridelovaní vojakov z povolania k civilným orgánom a organizáciám ustanoví vláda Československej socialistickej republiky.

§ 31

(1) Vojakom z povolania prepusteným zo služobného pomeru pred vznikom nároku na starobný dôchodok je vláda Československej socialistickej republiky, ak o to požiadajú, povinná prostredníctvom vojenskej správy a v spolupráci so zúčastnenými orgánmi štátnej správy zabezpečiť umiestnenie v občianskom povolaní primerané ich vzdelaniu, praktickým skúsenostiam a schopnostiam a umožniť prípravu na zvolené občianske povolanie starostlivosťou štátu.

(2) Na vydanie podrobnejších predpisov o úlohách orgánov republík pri umiestnení vojakov z povolania podľa odseku 1 sa splnomocňujú vlády Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky.

(3) Vojakom z povolania prepusteným zo služobného pomeru podľa § 26 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. a), ktorí nemajú nárok na príspevok za službu alebo na dôchodok zo sociálneho zabezpečenia, sa poskytuje po dobu dvoch rokov od prepustenia platové vyrovnanie, ak ich služobný pomer trval aspoň 10 rokov. Platové vyrovnanie do výšky posledného čistého príjmu sa poskytuje od nástupu občianskeho zamestnania alebo odo dňa vzatia do evidencie uchádzačov o zamestnanie na príslušnom úrade práce alebo od začiatku prípravy na občianske povolanie.

(4) Vojakom z povolania prepusteným zo služobného pomeru sa poskytuje odchodné podľa dĺžky v ozbrojených silách až do výšky šesťnásobku mesačného hrubého služobného príjmu podľa zásad, ktoré ustanoví minister národnej obrany a minister vnútra Československej socialistickej republiky.

(5) Vojakom z povolania prepusteným zo služobného pomeru podľa § 26 ods. 1 písm. a), b), c) a f) alebo ods. 2 písm. a), ktorí nemajú nárok na príspevok za službu, platové vyrovnanie alebo dôchodok zo sociálneho zabezpečenia, sa poskytuje po dobu jedného roka odo dňa prepustenia hodnostný plat zodpovedajúci hodnosti dosiahnutej ku dňu prepustenia.

(6) Ak zanikne služobný pomer vojaka z povolania úmrtím, patrí pozostalým úmrtné. Výšku úmrtného a okruh pozostalých, ktorým úmrtné patrí, určia vo svojej pôsobnosti minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky. Nároky pozostalých podľa predpisov o zodpovednosti za škodu pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania zostávajú nedotknuté.³⁾

§ 31a

Ustanovenia § 23, § 26 ods. 1 písm. a) až d) a f), ods. 2, ods. 4 až 6, § 27, § 28 ods. 1 a 2, § 28a, 29, 30, 31 sa vzťahujú tiež na vojakov, ktorí sú po dobu vojenskej činnnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania.

§ 32

(1) Podrobnosti k ustanoveniam tohto dielu zákona, pokiaľ sa nevyhradzujú vláde Československej socialistickej republiky, určí minister národnej rady a minister vnútra Československej socialistickej republiky.

(2) Minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky môžu vo svojej pôsobnosti odstraňovať tvrdosti, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní ustanovenia § 31 ods. 3.

(3) Federálne ministerstvo národnej obrany a Federálne ministerstvo vnútra ustanovia podrobnosti o organizácii, riadení a o dávkach podľa § 31 ods. 3 až 6; ďalej upravujú podrobnosti o zápočte dôb a o príjmoch, z ktorých sa vypočítavajú dávky.

Diel VIII**Príspevok za službu****§ 33**

(1) Príspevok za službu (ďalej len „príspevok“) patrí vojakom z povolania prepusteným zo služobného pomeru podľa § 26 ods. 1 písm. a) až c), e) a f) a ods. 2, ktorí vykonávali službu v ozbrojených silách najmenej 20 rokov a pri prepustení dosiahli vek aspoň 40 rokov. Minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky môžu vojakom prepusteným podľa § 26 ods. 1 písm. d) alebo vojakom, ktorých služobný pomer zanikol odňatím vojenskej hodnosti alebo vyslovením jej straty, priznať príspevok, ak sú pre to dôvody hodné osobitného zreteľa.

(2) Základom pre výpočet príspevku (ďalej len „základ“) je úhrn hrubého funkčného a hodnotného platu vojaka z povolania za posledný mesiac pred prepustením zo služobného pomeru alebo mesačný priemer týchto príjmov za posledných päť ukončených kalendárnych rokov pred rokom prepustenia zo služobného pomeru alebo u výkonných letcov a vojakov im na roveň postavených aj pred rokom, v ktorom došlo ku skončeniu leteckej alebo jej na roveň postavenej služby podľa toho, čo je pre oprávneného výhodnejšie.

(3) Základná výmera príspevku za 20 rokov služby v ozbrojených silách tvorí 30% základu. K základnej výmere sa pripočítavajú za 21. a každý ďalší rok služby 2% základu. Najvyššia percentná výmera príspevku tvorí 55% základu. Najvyššia výmera príspevku nemôže však prekročiť pevné sumy, ktoré určí vláda Československej socialistickej republiky v rozmedzí 1400 až 2150 Kčs mesačne podľa hodnosti dosiahnutej vojakom z povolania ku dňu prepustenia zo služobného pomeru; pritom ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok nesmie príspevok prekročiť maximálnu výšku čiastočného invalidného dôchodku účastníkov odboja.

(4) Služba výkonného letca a výsadkára a výkon funkcií zvláštnej povahy a stupňa nebezpečnosti sa započítavajú vo zvýšenom rozsahu ustanovenom služobnými predpismi; doba účasti na národnom boji za oslobodenie sa započítava v rozsahu ustanovenom zákonom o sociálnom zabezpečení.

(5) Účastníkom odboja sa k príspevku pripočítavajú podľa skupín ustanovených zákonom o sociálnom zabezpečení,

skupina	mesačne Kčs
I.	60
II. a III.	50
IV.	40

(6) Príspevok sa vypláca ako preddavok; po uplynutí každého kalendárneho roka, po zániku zárobku alebo zániku nároku na príspevok sa vyplatené preddavky zúčtujú.

(7) Pri súbehu príspevku so zárobkom sa príspevok kráti o sumu, o ktorú úhrn príspevku a hrubého zárobku presahuje úhrn hrubého funkčného a hodnotného platu a prídavku za výsluhu rokov⁴⁾ patriaci oprávnenému za obdobie rozhodné pre určenie základu podľa odseku 2.

(8) Pri súbehu nároku na príspevok a na starobný, invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok alebo na dôchodok za výsluhu rokov (čiastočný dôchodok za výsluhu rokov) podľa predpisov o sociálnom zabezpečení patrí oprávnenému podľa jeho voľby buď dôchodok, alebo príspevok; nárok na príspevok trvá až do dovŕšenia 60 rokov veku.

(9) Minister národnej obrany Československej socialistickej republiky a minister vnútra Československej socialistickej republiky môžu príspevok odňať vojakom, ktorým bola odňatá vojenská hodnosť alebo vyslovená jej strata.

(10) Federálne ministerstvo národnej obrany a Federálne ministerstvo vnútra ustanoví podrobnosti o organizácii, konaní a rozhodovaní o dávkach, o zápočte dôb, o príjmoch, z ktorých sa vypočítava príspevok, o krátení príspevku pri súbehu so zárobkom, o spôsobe výplaty dávok a o povinnostiach oprávnených osôb.

(11) Minister národnej obrany a minister vnútra Československej socialistickej republiky môžu odstraňovať tvrdosti, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní tohto dielu zákona.

(12) Vláda Československej socialistickej republiky môže so zreteľom na vývoj životných nákladov ustanoviť k príspevku osobitný prídavok, prípadne upraviť spôsob krátenia príspevku výhodnejšie.

DIEL IX

Použitie zbrane

§ 34

(1) Vojak v činnej službe (ďalej len „vojak“) je oprávnený pri výkone poriadkovej, strážnej, eskortnej a dozornej služby so strelnou zbraňou ju použiť len v týchto prípadoch:

- a) aby v prípade nutnej obrany odvrátil útok vedený proti jeho osobe alebo mu bezprostredne hroziaci alebo útok na život inej osoby,
- b) aby odvrátil nebezpečný útok, ktorý ohrozuje strážený objekt alebo stanovište, po márnej výzve, aby sa upustilo od útoku,
- c) aby zamedzil úteku ozbrojenej osoby alebo osoby dôvodne podozrivej zo spáchania obzvlášť závažného trestného činu, ktorú nemožno iným spôsobom zadržať,
- d) ak treba zneškodniť zviera ohrozujúce život alebo zdravie osôb.

(2) Vojak je povinný, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu možné, pred použitím strelnej zbrane vyzvať k upusteniu od útoku alebo úteku zvolaním „Stoj“, „Stoj lebo strelím“ a podľa okolností použiť aj výstražný výstrel. Pri použití strelnej zbrane je povinný dbať na potrebnú opatrnosť, neohrozovať život a nespôsobiť zranenie iným osobám a čo najviac šetriť život osoby, proti ktorej zákrok smeruje.

(3) Vojak je povinný, pokiaľ to ohrozenie dovoľuje, pred použitím strelnej zbrane použiť dohováranie, napomenutie alebo použiť hmaty a chvaty sebaobrany, služobného psa a úder strelnou zbraňou.

(4) Vojak je oprávnený použiť ten z prostriedkov uvedených v odsekoch 1, 2, 3, ktorý umožňuje splnenie povinností a pritom čo najmenej ohrozuje život a zdravie osôb, proti ktorým zakročuje. Zároveň dbá na to, aby sa tento prostriedok použil len primeraným spôsobom a aby prípadná škoda nebola v zrejmom nepomere k významu chráneného záujmu.

(5) Pri zákroku sa nesmie použiť strelná zbraň, úder strelnou zbraňou a služobný pes proti žene, ktorej tehotenstvo je zjavné očividné, osobe vysokého veku, osobe so zjavnou telesnou vadou alebo chorobou a dieťaťu s výnimkou prípadu, keď to povaha útoku vedeného týmito osobami proti chránenému záujmu alebo mimoriadnosť vzniknutej situácie podľa odseku 1 písm. a) a b) nevyhnutne vyžaduje.

(6) Použitie strelnej zbrane, služobného psa, hmatov a chvatov sebaobrany a úderu strelnou zbraňou je vojak povinný bez meškania po ich použití hlásiť nadriadenému a o týchto zákrokoch sa spíše na útvare záznam.

§ 34a

Náhrada škody

(1) Štát zodpovedá za škodu osobe, ktorá poskytla pomoc vojakovi v činnnej službe pri výkone poriadkovej, strážnej, eskortnej a dozornej služby na žiadosť vojaka alebo s jeho vedomím (ďalej len „poškodený“). Štát sa tejto zodpovednosti môže zbaviť len vtedy, ak si poškodený spôsobil škodu úmyselne.

(2) Ak u poškodeného došlo k ujme na zdraví alebo k smrti, postupuje sa podľa predpisov o odškodňovaní pracovných úrazov pracovníkov. Vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky môže ustanoviť všeobecne záväzným právnym predpisom, v ktorých prípadoch a v akom rozsahu:

- a) patrí poškodenému popri nárokoch podľa pracovnoprávných predpisov jednorazové mimoriadne odškodnenie;
- b) sa zvyšuje jednorazové odškodnenie patriace podľa pracovnoprávných predpisov pozostalým po poškodenom a kedy možno také odškodnenie priznať osobám, ktoré boli na poškodeného odkázané výživou.

(3) Štát uhrádza aj škodu, ktorú poškodený spôsobil v súvislosti s pomocou poskytnutou podľa odseku 1.

(4) Poškodenému sa uhrádza tiež škoda na veciach, ktorá mu vznikla v súvislosti s poskytnutím pomoci podľa odseku 1. Pritom sa uhrádza skutočná škoda, a to uvedením do predošlého stavu; ak to nie je možné alebo účelné, uhrádza sa škoda v peniazoch. Poškodenému sa môže priznať tiež úhrada nákladov spojených s obstaraním novej veci ako náhrada za poškodenú alebo zničenú vec.

(5) Štát zodpovedá aj za škody spôsobené vojakmi v činnnej službe v súvislosti s plnením ich úloh ustanovených zákonom.

(6) Náhradu škody poskytuje za vojakov v činnnej službe v zastúpení štátu Federálne ministerstvo obrany.

Diel X

Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia

§ 35

Minister národnej obrany a minister vnútra Československej socialistickej republiky môžu upraviť vo vzájomnej dohode vzťahy medzi vojakmi v činnnej službe a príslušníkmi ozbrojených bezpečnostných zborov.

§ 36

(1) Služobný pomer poddôstojníkov z povolania podľa zákona č. 44/1949 Zb. zaniká 30. septembrom 1960.

(2) Poddôstojníci z povolania, pokiaľ splňujú podmienky pre prijatie za vojakov z povolania podľa § 23 tohto zákona, budú na svoju žiadosť podanú do 10. júna 1960 prijatí od 1. októbra 1960 za práporčíkov z povolania.

(3) Poddôstojníci z povolania, ktorí nepožiadajú o prijatie za práporčíkov z povolania alebo, ktorí podmienky pre prijatie nesplňujú, sú povinní splniť svoj záväzok na ďalšiu službu.

(4) Podrobnosti určí minister národnej obrany a minister vnútra Československej socialistickej republiky.

§ 37

Vojakom, ktorí dosiahli hodnosť „staršina“, prislúcha 1. októbrom 1960 hodnosť „rotmajster“.

§ 39

Zrušujú sa:

1. s účinnosťou od 1. mája 1960

- a) zákon č. 72/1946 Zb. o úprave niektorých právnych pomerov dôstojníkov a rotmajstrov z povolania a o prevzatí niektorých osôb do československej brannej moci,
- b) zákon č. 29/1947 Zb. o likvidácii takzvaného vládneho vojska, ako aj o umiestňovaní a inom zaopatrení jeho zamestnancov,
- c) zákon č. 60/1947 Zb., ktorým sa mení zákon zo 6. marca 1946 č. 72 Zb. o úprave niektorých právnych pomerov dôstojníkov a rotmajstrov z povolania a o prevzatí niektorých osôb do československej brannej moci,
- d) zákon č. 116/1947 Zb. o úprave niektorých právnych pomerov dôstojníkov, rotmajstrov a poddôstojníkov aspirantov v zálohe,
- e) zákon č. 134/1948 Zb., ktorým sa predlžuje platnosť predpisov o úprave niektorých právnych pomerov dôstojníkov a rotmajstrov z povolania a o prevzatí niektorých osôb do československej brannej moci,
- f) zákon č. 59/1949 Zb. o odňatí vojenskej hodnosti niektorým dôstojníkom a rotmajstrom a poddôstojníkom vojska mimo činnnej služby,
- g) zákon č. 199/1949 Zb. o udeľovaní titulov vyšších vojenských hodností,
- h) zákon č. 85/1950 Zb. o opatreniach súvisiacich s úpravou disciplinárneho práva príslušníkov ozbrojených zborov,
- i) § 4 zákona č. 88/1952 Zb. o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených síl,
- j) § 3 a 5 zákona č. 286/1948 Zb. o národnej bezpečnosti;

2. s účinnosťou od 1. októbra 1960

- a) zákon č. 44/1949 Zb. o úprave právnych pomerov súvisiacich s reorganizáciou veliteľského zboru vojska,
- b) § 5 zákona č. 88/1952 Zb. o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených síl.

§ 40

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. májom 1960, s výnimkou ustanovenia § 4, ktoré nadobúda účinnosť 1. októbrom 1960; vykonávajú ho minister národnej obrany a minister vnútra Československej socialistickej republiky.

Čl. I.

Ustanovenia zákona, pokiaľ sa vzťahujú na príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov, sa primerane vzťahujú aj na príslušníkov Zboru nápravnej výchovy. Pôsobnosť, ktorá podľa zákona patrí ministrovi vnútra Československej socialistickej republiky alebo ministrom vnútra Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky, patrí, pokiaľ ide o príslušníkov Zboru nápravnej výchovy, ministrom spravodlivosti Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky.

Čl. II

Príspevok za službu priznaný podľa doterajších predpisov zostáva nedotknutý, pokiaľ je to pre oprávneného výhodnejšie.

Čl. II

Príspevok za službu a platové vyrovnanie, na ktoré vznikol nárok pred účinnosťou tohto zákona, zostávajú zachované v doterajších výmerách a posudzujú sa podľa doterajších predpisov. Ustanovenie § 33 ods. 9 sa vzťahuje aj na príspevky, na ktoré vznikol nárok pred účinnosťou tohto zákona.

Čl. III

(1) Tento zákon sa vzťahuje aj na vojakov z povolania prijatých do služobného pomeru podľa doterajších predpisov.

(2) Ak vojak z povolania po splnení povinnosti na ďalšiu službu požiada o prepustenie zo služobného pomeru s odôvodnením, že do ozbrojených síl vstupoval podľa doterajších predpisov, prerokuje sa jeho žiadosť z hľadiska potrieb zabezpečenia obranyschopnosti štátu, bojaschopnosti ozbrojených síl a dôvodov hodných osobitného zreteľa a bude prepustený do dvoch rokov odo dňa podania žiadosti o prepustenie; za podmienok uvedených v § 33 ods. 1 patrí týmto vojakom príspevok za službu. Podrobnosti ustanovia Federálne ministerstvo národnej obrany a Federálne ministerstvo vnútra.

Čl. IV

(1) Príslušníkovi Zboru národnej bezpečnosti alebo Zboru nápravnej výchovy, ktorý zložil služobnú prísahu podľa jej doterajšieho znenia, je služobný orgán povinný predložiť na zloženie služobnú prísahu podľa tohto zákona do dvoch mesiacov odo dňa, keď tento zákon nadobudne účinnosť; príslušníkovi sa pritom musí poskytnúť jeden mesiac na uváženie, či služobnú prísahu podľa tohto zákona zloží. Ak príslušník odmietne zložiť služobnú prísahu podľa tohto zákona, jeho služobný pomer sa skončí dňom, keď k odmietnutiu došlo. Ak príslušník nezloží služobnú prísahu v dobe určenej mu na uváženie, skončí sa jeho služobný pomer posledným dňom tejto doby. V prípade, že služobnú prísahu nemohol príslušník zložiť zo závažných dôvodov v určenej dobe, plyní mu nová doba jedného mesiaca po odpadnutí dôvodov, pre ktoré nemohol služobnú prísahu zložiť. Skončenie služobného pomeru sa v týchto prípadoch posudzuje ako skončenie služobného pomeru uvoľnením zo závažných osobných dôvodov.

(2) Vojakovi z povolania,³⁾ vojakovi v ďalšej službe⁴⁾ a vojakovi vo výslužbe povolanému prechodne do činnej služby⁵⁾ (ďalej len „vojak“), ktorý zložil vojenskú prísahu podľa jej skoršieho znenia, je veliteľ povinný predložiť na zloženie vojenskú prísahu podľa tohto zákona do dvoch mesiacov odo dňa, keď tento zákon nadobudne účinnosť; vojakovi sa pritom musí poskytnúť jeden mesiac na uváženie, či vojenskú prísahu podľa tohto zákona zloží. V prípade, že vojenskú prísahu nemohol vojak zložiť zo závažných dôvodov v určenej dobe, plynie mu nová doba jedného mesiaca po odpadnutí dôvodov, pre ktoré nemohol vojenskú prísahu zložiť. Ak vojak odmietne zložiť vojenskú prísahu podľa tohto zákona, bude prepustený ministrom národnej obrany zo služobného pomeru.

Čl. II

U vojakov z povolania, ktorí boli prijatí do služobného pomeru pred dňom účinnosti tohto zákona a boli zaviazaní na službu do vekových hraníc ustanovených v brannom zákone, sa považuje záväzok na službu za splnený, pokiaľ zotrvali v služobnom pomere po dobu desiatich rokov od ukončenia štúdia vojenskej strednej školy alebo vysokej školy, prípadne od prijatia do služobného pomeru, ak sa vojak z povolania na vojenskej škole nepripravoval.

Čl. III

Dovolenka podľa článkov I a II patrí vojakom z povolania a vojakom v ďalšej službe, ktorí ku dňu účinnosti tohto zákona vykonávajú vojenskú činnú službu, a príslušníkom Federálnej bezpečnostnej informačnej služby už za kalendárny rok 1991.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Generál armády Lomský v. r.

Barák v. r.

- 1) Napr. zákon Českej národnej rady č. 200/1990 Zb. o priestupkoch, zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, zákon č. 528/1990 Zb. devízový zákon.
- 2) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).
- 3) §197 ods. 1 písm. a) až e) Zákonníka práce.
- 4) § 6 zákona č. 88/1952 Zb. o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených síl.
- 3) § 20 ods. 2 písm. d) branného zákona.
- 4) § 20 ods. 2 písm. c) branného zákona.
- 5) § 20 ods. 2 písm. e) branného zákona.

